

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfélszáz és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 209. szám.

Nagy-Várad.

Vasárnap, 1912. szept. 15.

A bécsi diadalmenet.

Diadalmenetben vonul ma végig az Istenfia Bécs város utcáin, terein s a nemzetek hódolnak előtte.

Láttam az előkészületeket ehhez a diadalmenethez és elmondhatja, a ki csak az előkészületeket is láthatta, hogy a bécsi eucharisztikus ünnepélyek a lélekből fakadtak és lelkeket ragadtak magukkal.

Bécs ezekre a napokra megszűnt osztrák főváros lenni. Katholikus keresztény várossá lett. Az osztrák fekete-sárga és a bécsi vörös-fehér lobogókat messze tulszárnyaló számban lengeti a szél a pápai fehér-sárga zászlókat; mintha Bécs városa a kereszténység zászlainak szárnyán kívánna emelkedni föl, a magasságok felé!

Es a pápai lobogók mellett ott vannak a külföldi államok zászlai is. Igen sok a magyar lobogó, de van olasz, francia, amerikai zászló is, sőt akárhány házon egész nemzetközi lobogógyűjtemény látható. Ez nem Bécs, nem is az osztrákok ünnepe többé, hanem az egész keresztény világé.

Az utcákon a német beszéd hátérbe szorul a magyar, francia, olasz, szláv beszéd mellett. A templomokban minden nyelven tartanak prédikációkat, minden ritus szerint mondanak misét. S ez a sokféle nyelv, nép, ritmus mind egybeolvad az oltár előtt, a Megváltó imádatában.

Imponáló erővel lépett föl Bécsben a katolikus öntudat s ez előtt az erő előtt meg kellett hajolnia minden ellenségnek.

Beszélték, lapokba is kinyomtaták a kongresszus előtt, hogy szabadgondolkodó és szabadkőműves körök ellentüntetést terveznek, hogy nem tudom hány százezer röpiratot

fognak szétosztani, hogy a bécsi zsidó sajtó ellenséges hangon fog írni a kongresszusról. Nos, hát ezek a rémitgetések üres fenyegetéseknek bizonyultak. A katolikusok száz-és százezeinek imponáló föllépése egyszerűen lehengerelt minden ellentüntetési kedvet. A rendbontással fenyegetőzők nem is mutatkoznak. a bejelentett füzetek a páholyok kamaráiban fognak penészedni, a bécsi zsidóság dugszagú lapja, a Neue Freie Presse pedig hűségesen és — szinte hihetetlen — tárgyilagosan beszámol a katolikusok világünnepének minden mozzanatáról.

Emlékezzünk csak vissza, mi esoda hazug referádával szokta elintézni egyik-másik magyarországi zsidó lap a katolikus nagygyűléseket! Vagy hasonlitsuk össze, mit irnak most némely budapesti szabadkőműves nyomtatványok a bécsi ünnepekről!

Érdekes tanulságokat lehet ebből levonni.

Mindenek előtt tény, hogy a budapesti szabadkőműves sajtó igazmondás tekintetében még a bécsiek mögött is elmarad. Nálunk a szabadgondolat egyet jelent a szabad hazudozással, ha keresztény ügyről van szó. Most még a bécsi szabadgondolkodók is Budapestre kénytelenek jönni föllenteni, mint a hogy páholybeli vakolásaikat is magyar földön, magyar rövidlátás oltalma alatt végzik.

Az is tény, hogy a bécsi szabadkőműves lapok otthon sem szívesen mondanak most igazat, hanem azért, mert — kénytelenek vele. A katolikusok nem várt impozáns föllépése, óriási ereje, mint valami felsőbb erő, lebilincsel, magával ragad

mindenkit. Valóságos varázserőt gyakorol a hittel, meggyőződéssel teli tábor — s ez előtt a tábor előtt az ellenfél jobbnak látja meghódolni vagy elhuzódni előle.

A keresztény hívő lelkek impozánsul szervezett tömege legyőzött minden ellentmondást.

Megértjük-e, hogy fel kell használnunk másutt is, másban is ezt az erőt, mely az egyetértő, egységes együttműködésben rejlik?

Ünnepnapokat, feledhetlenül szép ünnepnapokat tudunk teremteni Bécsben a keresztény összetartással, együttérzéssel; nem tudnók-e ezt az erőt fölhasználni már egyszer arra is, hogy a hétköznapi törődését, verejtékes munkáját is a katholicizmus ügyének, mindnyájunk ügyének diadalára szentelhessük egyesült erővel?

Csak hogy ehhez meg kell értenünk egyet: hogy mi adta meg a bécsi ünnepeknek az ellentállhatatlan erőt? A mai diadalmenet harsogja felénk a választ: a mélységes, bensőséges hit, a hősokeket nevelő meggyőződés. Hit nélkül nincs szeretet, szeretet nélkül nincs összetartás, összetartás nélkül nincs győzelem.

Áradjon egyszer igazán áldás Bécsből is Magyarországra! Oda tekintünk, oda emeljük szemünket és szívünket, az Istenember mai bécsi diadalmenetéhez s onnan, a nemzetek ujjongó hódolatából, áhitatos lelkesültségéből meritünk tengereken áthaladó hitet, lelkeket láncoló szeretetet, megalkuvást nem ismerő, keresztény igaz öntudatot!

*

F A legjobb angol női szabóság
LEGMAN cégnél, ❖ Bémer-tér.

A címer és jelvénykérdés rendezése.

Rövid félhivatalos jelentés adta hírül, hogy a közös külügyminiszteriumban legközelebb tanácskozások lesznek a közös címerek és jelvények rendezése tárgyában.

Lukács László miniszterelnök arra a kérdésre, hogyan vált most a címer és jelvénykérdés aktuálissá, a következőket mondotta:

— Ezt a kérdést kizárólag ő felsége tette aktuálissá. A címer- és jelvénykérdés a kilences bizottság programjának fentmaradt része volt, amelynek rendezésére most az iniciatívát ő felsége tisztára a saját elhatározásából adta meg.

A király, a kitől a kérdés megoldásának időpontja függött, most minden előzetes kérés és előterjesztés nélkül elérkezettnek látta a pillanatot, hogy ezt a rendelkezését megtegye s elhatározásáról értesítette az illetékes tényezőket.

A hadügyminiszteriumban Vojnovits altábornagynak, a hadilevéltár igazgatójának vezetése alatt többféle tervet dolgoztak ki erre vonatkozólag és két évvel ezelőtt egy közös konferencián Schönaich akkori hadügyminiszter több mint husz ilyen címer- és jelvénytervezetet mutatott be a Wekerle-kormányának.

Felsőbb megbízásból terveket készített erre vonatkozólag Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök is.

Hétfőn, e hó 16-án ül össze az első konferencia a külügyminiszteriumban. Báró Macchio, a külügyminiszterium első osztályfőnöke fog elnökölni ezen az értekezleten, melyen a közös külügyminiszterium részéről Weil udvari tanácsos, a közös pénzügyminiszteriumból Thallóczy osztályfőnök, a hadügyminiszteriumból Vojnovits altábornagy és egy referens, a magyar kormány részéről

Töry Gusztáv igazságügyminiszteriumi államtitkár vesznek részt.

Ezeken kívül a magyar kormány mint tudományos szakértőt meghívta a tanácskozásba Fejérpataky Lászlót, a Magyar Heraldikai Társaság elnökét és a muzeumi Széchenyi-könyvtár igazgatóját, valamint Csánky Dezsőt, a Magyar Történelmi Társaság al-elnökét.

A mi a tanácskozás anyagát illeti, először a hadsereg és a haditengerészet jelvényeit, azután a közös miniszteriumok és közös hatóságok címereit és jelvényeit fogják megállapítani. A magyar kormány természetesen azt az álláspontot fogja képviselni hogy az új címerek és jelvények teljes mértékben fejezzék ki Magyarország állami önállóságát.

A miniszterelnök Bécsben.

Lukács László miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe utazott. Délután közös minisztertanács lesz, amelyen Berehtold gróf külügyminiszter elnöklete alatt Auffenberg hadügyminiszter, Bilinsky közös pénzügyminiszter és Lukács László miniszterelnök vesznek részt. A tanácskozás tárgya: a közös költségvetés összegyűjtése és a delegáció napjának a kitűzése. Lukács miniszterelnök részt vesz az eucharistikus kongresszuson s nincs kizárva, hogy most, miután magyar miniszterével tanácskozott, újabb kihallgatáson jelenik meg a felség előtt, jóváhagyását kérve a Háznak elnapolása és esetleg feloszlatására is. Munkapárti részen megerősítik, hogy a kormány a választójogi reformjavaslat beterjesztésével tesz még egy lépést a békés kibontakozás felé s ha ez nem sikerül: hozzányul a házfelosztás fegyveréhez.

Békességes szándékának a kormány tanúságát kívánja adni azzal is, hogy kedden, a Ház elnöki székébe Jankovich alelnököt ülteti, akinek semmi része a június 4-ike előkészítésében.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Az izraelita új évmiatt elhalasztott közgyűlést tegnap folytatta Nagyvárad város törvényhatósága.

A választások és a telekadás-vételeknél előírt névszerinti szavazások sok időt vettek igénybe, de a többi tárgyakat olyan gyorsan lemorzsolták, hogy alig mult 5 óra, mikor a különben hosszú tárgysorozat végére értek. Vita alig 1—2 ügynél volt.

A két milliós kölesön ügyét azonban nem vehették elő, mert a fővárosban időző polgármestertől értesítés jött, hogy holnap kedvezőbb ajánlat érkezik a városához. A kérdés tárgyalását tehát elhalasztották hétfőig, amikor a polgármester is itthon lesz s az újabb ajánlat is megérkezik.

A tárgyalás lefolyása következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatósági bizottság tagjai nagyszámmal voltak jelen.

A választások.

A csütörtöki közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a mérnöki hivatalnál megüresedett könyvvezetői állás betöltésére került a sor.

Az állásra jelöltettek: Kerekes Géza, Szalay Gyula és Gábor Gyula.

A megejtett szavazásnál beadott 76 szavazat s ebből kapott Kerekes Géza 44, Szalay Gyula 30, Gábor Gyula 1 és Garay Géza 1 szavazatot, amely érvénytelen, mert jelölve nem volt s így Kerekes Géza számított választatott meg könyvvezetővé.

Az így megüresedett számtisztai állásra a választás a jövő ülésre tüzetett ki.

Ezután újabb szavazás következett. A közigazgatási bizottságban ifj. Rimanóczy Kálmán halálával megüresedett tagsági helyet töltötték be.

A beadott 70 szavazatból dr. Medvigy Gábor kapott 54 szavazatot, Tabéry Armin 16 szavazatot s így dr. Medvigy Gábor lett a közigazgatási bizottságnál megválasztva.

Kikerics virág . . .

Ugy bolyongok az őszi hervadásban,
Mint bújosó vesztett csaták után.
Amerre járok gyász és pusztulás van,
Minden oly szomorúan néz reám . . .
Sárgult falevél haldoklik alattam,
A léget kósza szél nyöszörgi át,
Csupán te nyilsz nagy árván elhagyottan,
Te bús, halavány kikerics virág . . .

Olyan vagy itt e gyászos temetőben,
Mint mult időn a bús emlékezet.
Oly sejtelmesnek tűnsz fel én előttem,
Mint virrasztó az álmodók felett . . .
Jelképe vagy a csöndes elmulásnak
Veled vész kódbe egy egész világ;
Veled halnak az álmok, büszke vágyak,
Te bús halavány kikerics virág . . .

Rajongóan szeretem a virágot,
Közöttük járva lelkem is örül.
Az én szívem örökkön oda vágyott:
Ahol virág és illat vesz körül.

Bolondja vagyok a rózsás Tavasznak,
De lelkem téged leghőbbben imád,
S mégis, ha látlak, mindég megsiratlak,
Te bús, halavány kikerics virág.

Siliga Ferencz.

AZ ELHAGYOTT AUTOMOBIL.

Irta: Michel Torday.

A velencei erdő, — noha széles, automobiloktól és kocsiktól élénk, forgalmas utszeli át, — mégis misztikus, titokzatos benyomást kelt. Sűrűn ültetett faóriásai megvédik a tolakodóktól.

A kevésszámú sétáló, aki bemerészkedik sűrűségébe, megijed egy ropogó galy avagy egy felrepülő madár zajától. Nem egészen nyugodt a lelkiismeretük. Ugy érzik, hogy szerető szemrehányásokkal illeti őket, mert megszenstelenítették ünnepélyes esendjét és magányát.

Hondier Albert és fiatal felesége már nyolc nap óta barangoltak be az erdőt, de a félelemnek egy bizonyos nemét még mindig érezték. A szomszédos falu kis vendéglőjében vettek ki nyári lakást. Olesó nyaralás volt.

Hondier, aki népszerű író hírnevét áhította, a sikernek még csak küszöbén állott. A kintartása vetekedett az ambíciójával. A szabad természetben való tartózkodását arra akarta felhasználni, hogy olyan szenzációs művet írjon meg, amely a közönség érdeklődését felkeltse.

Erdei sétáikon folyton csak a munkáira gondolt. Gondolatait egy téma, egy mese foglalkoztatta: de, minthogy egy nagy sikernek a megteremtését tökéltelte el magában, ujszerű, izgató kezdetet keresett, oly bevezetést akart, amely az olvasó kíváncsiságát felkeltse és végleg megnyerje és lekösse érdeklődését a regény iránt.

Egy délután hirtelenül megáll, utközben a homlokára ütve, így szól a feleségéhez:

— Megtaláltam!

Folytatták utjukat és ő elmondotta amit gondolataiban fölépített:

— Képzeld el magadnak egy pár jókedvű, hozzánk hasonló sétálót, akik végigjárták ezt az erdei magányt. Egy véletlen nyomot követnek, mindig mélyebbre hatolnak be a fák sűrűjébe és az elrejtett utakra, amelyekre még a fakesesők és az erdőkerülők is csak nagyritkán tévednek. Egy fordulónál, az utszélén, hirtelenül meglátnak egy sötét tömeget, egy

Grünfeld Fülöp (ezelőtt Erdős és Grünfeld cégben)

női divat salon, felöltő és szőrme áruk

Bécsi directrice.

➡ Bémer-tér, Deutsch ékszerész felett.

☎ Telefon

Az esküdtképes egyének névjegyzéke ellen beadott felszólamlások elbírálására kiküldött bizottságba dr Adorján Emil Rádl Ödön, dr Stokker József, Sulyok István, dr Tóth Ferenc, dr Mihely Lajos tagok választották meg.

Abaujtornamegye felirata felett a r. kath. lelkészek fizetésrendezése tárgyában, napirendre tértek.

A kereskedelmi és iparkamara pártolás végett megküldötte a kereskedelmi iskolai leány-magántanulók felvételi korhatárának (17 év) leszállítása iránt a kereskedelmi miniszterhez intézett feliratát. A tanács javaslatához képest a feliratot pártolják.

A várad-velencei vasuti felüljáró létesítése tárgyában elfogadták a tanács javaslatát.

Eppen így elfogadták a városi vasut módosított közlekedési szabályrendeletét.

A munkás- és szükséglakások építése.

A tanács betervezte a munkáslakások építésére vonatkozó javaslatát, amely szerint a miniszternek a 200,000 korona hozzájárulásért mondjon köszönetet a közgyűlés; bizza meg a polgármestert a kölesön felvételével az építkezésre; a kiírási műveletet terjeszse fel a miniszterhez, s ennek jóváhagyása után írják ki a pályázatot, az árlejtést tartsa meg s az eredményről tegyen jelentést, végül a tanács készítse el a munkáslakások kezelési szabályzatát.

A tanács javaslatát hozzászólás nélkül elfogadták.

A szükséglakásokra nézve pedig javasolja a tanács, hogy a hat szükséglakásnak 22,000 K költséggel kölesből leendő felépítését határozza el, a kölesre ajánlatokat szerezzen be, tartson árlejtést s a lakások használati szabályzatát készítse el. — Elfogadták a tanács javaslatát.

A gyógyszerárak adás-vétele után kiszabandó városi illetékről szóló szabályrendeletet változatlanul elfogadták.

A számvevősegi és pénztári kezelési szabályzatot szintén vita nélkül fogadták el.

A városok segítése.

Dr Váradi Ödön önálló indítványt tett, hogy a város irjon fel a kormányhoz, s kérje, miszerint a nagyobb pénzintézeteknek állami pénzt juttasson rendelkezésre s ezáltal a pénzügyi válságot enyhítse; közbenjárásra kérje fel a város és Biharmegye képviselőit s a városok kongresszusát pedig arra kérje, hogy deputációt küldjön a miniszterelnök és a pénzügyminiszterhez s kérje őket, hogy a szorongatott városok segítségére tegyen lépéseket. — A városi tanács az indítvány elfogadását javasolja.

A közgyűlés magáévá tette a tanács javaslatát.

Munkát az iparosoknak.

Fried Ferenc bizottsági tag indítványt adott be a törvényhatósághoz, hogy tekintettel a súlyos pénzügyi válságra és az építőiparban beállott nagy pangásra, utasítsák a városi tanácsot, miszerint a közel jövőben tervbevetett városi építkezéseknek mielőbbi megvalósítására vonatkozólag javaslatot tegyen.

A városi tanács felsorolja az eddig előkészített városi munkákat s ebből is látszik, hogy az érdekek megvédésére a kellő lépések megtétek.

Fried Ferenc rámutat arra, hogy a tanács is elismeri az indítvány helyességét s még sem fogadják azt el. Mikor építkezési válság van, a városnak kötelessége gondoskodni, hogy iparosai el legyenek látva munkával. Az építő ipar a város közgazdasági életével szoros kapcsolatban van. Ha most előkészítik a szükségletet, azok megvalósítására ugy is csak 2—3 év múlva kerül sor. tehát ma még nincs arról szó, hogy pénz kell ezekre. Ajánlja indítványa elfogadását.

Bordé Ferenc azt válaszolja, hogy a tanács már is annyi építkezést készített elő erre és a jövő évre, hogy többre nem is volna munkás, s minden iparosnak lesz elég munkája. Többet nem is győznének.

Dr. Adorján Emil szerint a kijelölt 3 millióra rugó munka nem elég a helyi ipar ellátására, mert annak egy jó része anyagra megy. Különben is évekig húzódik egy-egy dolog előkészítése, az indítványt megsza-
vazza.

Dr. Moskovits József helyesli az indítványt, mert az ipar és kereskedelem mélyen érzi a nehéz viszonyokat. Kell egy faktor, aki munkát ad és pénzt hoz. Az állam baj esetén inségmunkát ad; a város ezt nem teheti, de pénzt kap s kötelessége a közintézményeket sürgősen megvalósítani. A tanácstól ellenkező javaslatot várt volna, de a mostani javaslatát azt mutatja, hogy nem érzi át a helyzetet. Elfogadja Fried indítványát.

A közgyűlés Fried indítványa értelmében határozott.

A hegyi utak.

Bejelentette a tanács, hogy a hegyi utak jókarban tartására 7765 K 80 fillért utalt ki.

Dr. Adorján Emil ezt az összeget nem tartja elégnek. Ma már száz és százan laknak a hegyen és sok gyermek jár onnét iskolába. Felhívja a tanács figyelmét, hogy a hegyi utakra nézve célirányosabb előterjesztést tegyen.

Köszeghy József ezen összeget a sárba dobottnak tartja. Az utak, de különösen a vízlevezetések rendelkezésére már megkezdtek a tervek kidolgozását. Baj, hogy jelenleg keskenyek az utak. A frekvenciát több utvonalat azonban járhatóvá teszik.

A tanács jelentését tudomásul vették.

Az apróbb ügyekben s köztér átengedési kérdésekben elfogadták a tanács javaslatát, csupán Niessner Aladár mérnöknek a tanács 500 koronás javaslatával szemben szavaztak meg 800 korona segélyt gyógyításra.

A 2 milliós kölcsön.

Póttárgy lett volna a Magyar Bank és

szegényes házikőféléit, tengernyi lomb közé temetve. Közelebb mennek és egy autóbilt látnak meg, amelyek félig tövisek, félig pedig gaz borított el. Olyan jármű, amely belülről kormányozható.

A kis Hondier asszony ösztönszerű mozdulattal nyomja meg az ura karját és kérdi: — Nincsen benne senki?

— Légy türelemmel! — feleli méltatlankodva a regényíró. — Tehát közelebb mennek. Az autóbilt már hónapok óta áll itt elhagyatva. Az idő elvégezte munkáját. A megromlott kerekeit számtalan féreg rágta meg. A fénymáza lekopott, fémalkatrészei megrozsdásodtak, a rajta lévő vas rozsdás lett.

— Félni kezdek! — suttogta Hondierné asszony.

De a mesélő, drámai hangon folytatta: — Közelebb mennek. Féltreolják a lombot, amely a függönyöket elfödi. A piszkos ablakokhoz nyomják homlokukat. A vánkoston elszáradt mumiákhoz hasonló, egymásba fonódott két hullát látnak meg...

— De kérlek a te meséd borzalmas! — szólt közbe Hondier asszony. Egész éjjel majd ezekről álmodok!

A szerző boldog. Ezek a biztos sikernek előjelei. Diadalmasan folytatja:

— Megérted ennek a kezdetnek a teljes vonzóerejét?

A kocsinak beható átkutatása után kitűnik, hogy gondosan eltávolítottak minden ismertető jelet. Szám sem elől, de a kocsis hátsó részén sem látható. A kocsis egy már nem létező cég gyártmánya, a gép névtelen, jeltelen. A hullákat képtelenség felismerni; szóval, álhatatlan, nyugtalanító titok lappang az elhagyott autóbilt körül.

Ugyane pillanatban Hondier asszony ijedten felsikolt. Kinyújtott kezével a távolban levő sötét pontra mutat.

— Nézzed... ott... az a sötét tömeg...

A regényíró elnézően vonogatja a vállait. Ez az izgatottság nagyon hízog reá nézve. Meséje bizonyára elhomályosította társnőjének látását. De azért ő is a jelzett irányba néz. Megremeg. A feleségének igaza van: Jobbra, az út mellett, a sűrűben, egy tömeget lát meg, amely jóval sötétebb a fák lombzatánál. Véletlenül autóbilt volna?!

Ovatosan közelebb mennek. Minél közelebb érnek, annál tisztábban látják, hogy tényleg autóbilt. Ott rekedt a magányos út szélén. Sötét; olyan kocsis, amelynek kormányzása belülről eszközölhető.

Hondier asszony visszatartja az urát. A valóságnak és a mesének e rendkívüli össze-

játszása borzalmas víziókat támaszt fel benne:

— Ne menj oda! — mondja remegve.

A regényíró izgatott hangon csillapítja:

— Kérlek, ne izguldj, légy nyugodt! —

De alapszabán véve épp oly izgatott, mint a felesége. Talán előrelátta, megsejtette ezt a drámát?! Hányszor történt meg már, hogy írók profétáknak bizonyultak?!...

Önhittsége előrehajtja. A felesége nem követi.

— Ne menj Albert az Istenre kérlek! — szólt utána.

Albert nehezen indul. A félelem bénító hatással van reá. De nem hátrálhat, mindörökké nevetségessé tenné magát. Különben is, lehet, hogy büntettről van szó, — amelyet fel kell deríteni.

Dobogó szívvvel közel megy a kocsihoz és egész lelkierőjét összeszedve futó pillantást vet az ablakon át, a kocsi belsejébe.

Futólépésben jön vissza a feleségéhez. Izgatott arcán elfojtott jókedv tükröződik. Szemei, a meglátott jelenettől csillognak. Belső kacagástól fuldokolva mondja a feleségének:

— És tényleg ketten vannak benne — de ezek — csókolóznak!

Kész női-felöltők
Kosztüm-kelme különlegességek

FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

keresk. r. t. ajánlata 2 millió korona kölcsönre.

Dr. Medvigy Gábor azonban indítványozta, hogy a közgyűlés folytatását halaszták hétfőn d. u. 3 órára, mert biztos tudomása van róla, hogy a polgármester a fővárosban lépéseket tett a kölesön ügyében s kedvezőbb kilátások vannak.

Az indítványt elfogadták s a közgyűlés folytatását hétfőn délután 3 órára halasztották.

Könyv az Eucharisziáról.

Dr Mohl Antal könyve.

Remek kiállításban, komoly tartalom, maradandó becsű és ma fölülte aktuális könyvet irt dr Mohl Antal győri kanonok, v. püspök. Címe: „A legfölségebb Oltáriszentség örökimádása hajdan és napjainkban.”

A diszes könyvnek különös jelentőséget adnak a mostani bécsi napok, a melyek az egész katolikus világ képviselőit — mint a szerző mondja — szent tüntetésben egyesítik. Mohl Antal vallástörténeti áttekintésben végigkíséri az eucharisztiát, az Oltáriszentség imáadásának eszméjét a krisztusi korszaktól napjainkig.

Mohl dr az eucharisztiát eredetét kutatja a proféták jövendölésében, köztük Jézusias ihletett szövegében, az evangélisták nyilatkozataiban, Szent Pál Apostolnak a zsidókhoz írott leveleiben és Szent János Apokalipszisében. A legfőbb bizonyíték itt Máté, Márk és Lukács előadása az utolsó vacsoráról, a mely egybehangzón úgy szól, hogy Krisztus ezt mondta tanítványainak: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely értetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Az apostolok híven megtartották Krisztus rendelését és pedig nem képes, hanem szó szerinti értelemben. S mindazóta „az Oltáriszentségben nem Krisztus jelképét, hanem magát Krisztusnak testét, véréit, istenségét és emberségét bírja az egyház.” Így értették ezt az első keresztények is. Az Urvacora nemesak lelki táplálék volt, hanem egyszersmind áldozat is.

Már a *Didaché*, az őskereszténység korából való tanítás elrendeli, hogy a keresztény ember csak büntől tiszta lélekkel járuljon az áldozáshoz. Az első keresztények az *agapé*, a szeretetlakoma alkalmával, a lakoma végén áldoztak. Ők nevezték el az Oltáriszentséget *eucharisziának*, az isteni kegyelem jó művének. Ezzel a szóval él már antiókiai Szent Ignác is a filadelfiaiakhoz írott levelében.

Joggal mondható, hogy az eucharisztiát egyidős a kereszténységgel.

Mohl a kereszténység kezdetétől napjainkig kimutatja, hogy az Oltáriszentség imádata nélkül nem volt és nem lehet Krisztus igazi anyaszentegyháza. Utal arra, hogy valahányszor az egyházellenes irányzatokkal szemben az egyház ismét új erővel lépett föl, ezt az erőt mindig az Oltáriszentség megújult kultuszából merítette. Különösen érdekes a francia forradalom utáni katolikus restauráció története, mely párhuzamosan nyer erőben az Örökimádás rendjének terjedésével. Budapesten is van temploma a rendnek: az Erzsébet Örökimádás temploma.

A mű azonban a történeti eseményeknek levonja a tanulságát is: lángoló buzgalommal, ihletett hittel lelkesít és a meggyőzés erejével vezet a szent eszme gyakorlati megvalósítására, a gyakori szent áldozásra. Előkelő irányba csak fokozni fogja a mű kelen-dőségét.

Érdekesnek tartjuk közölni belőle azt a fejezetet, mely az Eucharisztiát terjedését és vele a katolicizmus gyors terjedését tárgyalja Angliában.

Az angol katolicizmus.

Érdekes jelenség, hogy az angolul beszélő országokban egyre növekedik azok száma, kik a kath. egyházba visszatérnek; statisztikai kimutatások alapján bebizonyítható, hogy csupán az Egyesült-Államokban évenként 100,000-re tehető a kath. egyházba visszatérők száma. (V. ö. Leichtthum, 1912. N. J. S. 201—2.) Nagyon természetes, hogy mindenekelőtt független, művelt uriemberekről van szó. Így a legutóbbi évekből említésre méltók: az oregoni anglikán püspök és kilenc fia; a Pacific-vasutnak egyik igazgatója: Marschall, az alvannstari presbiterianus egyház rektora; a hellén műveltségéről híres Whirt, a columbiai egyetem tanára; Hall, a chicagói hírlapírók elnöke; Wirde admirális leánya; Taft Zseni, az amerikai elnök sógor-nője. Ő a Szent Szűzről nevezett protestáns felekezetből tért át. Taft elnök és fivére unitárok.

Angolországban pedig őszinte kath. gondolkodás és kath. érzés nyilatkozik meg éppen a legjobb anglikánusok szívében. Gondoljunk csak a rituális mozgalomra (kath. szertartásokat hoznak be az anglikán egyházakban), úgy, hogy gyakran csupán kedvező alkalomra van szükség, hogy a hitélet e hatalmas folyama, mint valami földalatti áradás, a napvilágra lépjen. Legyen szabad annak illusztrálására az 1911. évből egy esetet fölhozni.

Hét magasállású anglikán pap visszatért a kath. egyházba. Nos, mi volt az ok a visszatérésre? Coeks és Hinde (így hívták a ketőt a visszatértek közül) templomaikban szentségimádási ájtatosságot tartottak és azért az Oltáriszentséget kitétek. A chichesteri anglikán püspöknek bejelentette valaki a történeteket és ez csakugyan megtörtént minden szentségimádási gyakorlatot.

A leintett anglikán papok belátták, hogy itt nem csupán ájtatossági gyakorlatról van szó, hanem a sarkalatos kérdéstről vajjon az Oltáriszentségben jelen van-e Jézus Krisztus vagy nem? azért lemondottak állásukról és védelmükre a következő érdekes levelet hozták nyilvánosságra. (Egyik nagyobb angol lapban) Tisztelt Uram! Szabad kérnünk, hogy adjon kis helyet b. lapjában, ahol meggyőződésünket, melyet Ön eddig is kiváló módon méltatott, bebizonyíthatjuk.

Mindenekelőtt kijelentjük, hogy állásunkat elhagytuk, nem a püspöknek a szentségimádási gyakorlatot beszüntető tilalma miatt; hanem igenis azon meggyőződésünk, hogy e tilalom alapján véve a kath. egyháznak az átlényegülésről szóló tanát veti el. E tilalom kényszerített bennünket lépésünkre. Vagy a dogma mellett kellett állást foglalnunk, vagy pedig magunkat a püspök rendeletének kellett alávetnünk és ha ez utóbbit tesszük: akkor egyszersmind magunkra vettük volna azon vétkes mulasztást, hogy hosszas tanulmányaink alapján kifejtett hitünket nem gyakoroljuk és a dogmát kevésre becsüljük. Már pedig ez utóbbi lehetetlen volt reánk nézve. Hozzájárul még az a körülmény is, hogy

multhatlan szükségét érezzük egy a hitben és tapításban főálló tekintélynek.

Eppen azért, hogy meggyőződésünknek eleget tegyünk, elhagytuk állásunkat és pedig azon óhajjal, hogy minden további összekoccanást kerüljünk, szóval oly lépést tettünk, mely reánk nézve jelentékeny áldozatot jelent; de megtettük azt egy sarkalatos dogma védelmére és azon meggyőződésünk beigazolására, hogy a hit és tanítás terén föltétlenül tekintélyre van szükség. Ez a tekintély pedig — a mint mi hisszük — egyesegyedül a római kath. egyházban van meg, azért hódolunk meg éppen a róm. kath. egyház előtt.

Brighton városban körülbelül 100 anglikán hívő követte lelkészét a kath. egyházba. Az említett 7 anglikán papon kívül még valami 6 lelkész tért vissza a kath. egyházba az ország különböző helyein.

Glasgowhoz közel egy anglikán papnak, ki a londoni kongresszus ellen irt, fia és leánya áttértek a kath. hitre stb. Így változnak az idők.

Az a dogma, melyet Angliában évszázadokon át hóhérpallossal, hideg törvényekkel üldöztek, ime új dicsőségben ragyog a törvény szigora dacára is, s manapság már vonzó erőként hat az egyháztól eltávolodott hívekre. Ő mily bölesek, kikutathatatlanok az Isten utjai!

De ez még mind nem elég. Londonban lett ugyszólván 1909-ban az eucharisztikus nemzetközi kongresszus *igazi világkongresszussá*. 1910-ben pedig az angol parlament az egész művelt világ figyelmét az Oltáriszentségben valóban jelenlevő Jézusról szóló dogmára terelte, a mikor a király koronázási esküformát, a mely e dogmát gyalázzal illette, egyszerűen megváltoztatta. Midőn az Urakházában az ajánlott változtatást élénk tetszés és helyeslés mellett elfogadták, fölállott Anglia anglikán primása, a canterbury érsek és e szavakat mondá: Az esküforma illetően megváltoztatása nem egyéb, mint a közérzés győzelme. A norfolki kath. herceg köszönetet szavazott az angol, sőt egész bátran elmondhatjuk, az egész világ katolikusai nevében, a lordok türelmes magatartásáért.

Összehasonlítás kedvéért itt közöljük a régi és az új esküformát.

Régebben így esküdött a király: Isten színe előtt ünnepélyesen és őszintén elismerem s bizonyítom és kijelentem, hogy az Oltári szentségben nem változik a kenyér és bor Krisztus testévé és vérévé.

Szűz Mária, avagy más szentnek segítségül hívása és tisztelete, nemkülönben a római egyház szokása szerint bemutatott mise-áldozat, babona és bálványimádás.

1910. aug. 3-ika óta a királyi eskümintá így szól:

Isten színe előtt ünnepélyesen és őszintén elismerem, bizonyítom és kijelentem, hogy hű protestáns vagyok és hogy a törvények valódi értelmében, melyek a protestáns trónöröklést bizonyítják, minden e nemű határozatát legjobb erőmből támogatok.

Ime tehát a mártirok vérével áztatott föld lassan, de bizonyosan meghozza a maga gyümölcseit. Angolország, a gyarmatokat is beleszámítva, csaknem 400.000.000 lélek fölött ur. E rengeteg nép igen nagy része még csak nem is ismeri Jézus Krisztust és az ő egyházát. Gondoljunk pl. csak Indiára! Adja a népek Istene, s ezért imádkozunk is, hogy e sok nép lassankint térjen vissza ahhoz a nagy Királyhoz, aki nemesak 400.000.000, hanem az egész földkereksége fölött egyedül korlátlan hatalmu örökké való Ur. (Jézus Szíve Hírnöke 1912. 119—22. l.)

Ujdonság Nagyváradon! Régiségek!

Sternberg J. Bpest N.-Várad Szt. László-téri hidnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, csillárok, arany és briliáns ékszerek, nászajándékok, vadászfegyverek, revolverek, sport és optikai cikkek. Vesszek és cserélek. — Győződjön meg áralmról vétel kényszer nélkül. —

KONFLIKTUS a záporpróba miatt.

Haragszik a főkapitány. — Zápor-előadás Nagypénteken.

Minden reform viharral jön. Nem is volna érdekes másképpen semmi újítás, hogyha csak úgy esőndben elhelyeznék, megvizsgálnák s aztán átadnák a napi eseményeknek.

Megengedjük, sőt akeptáljuk azt a fel-fogást, amelylyel a főkapitány tegnap dél-előtt a záporkészülék megvizsgálásánál bizonyította, hogy ő kötelességből és felelőssége tudatában forszirozza a készüléknek *előtte való* bemutatását. Mert bizony, hogyha valami katasztrófális tüzeset fordul elő, hát egyenesen a rendőrségnek megy neki a közvélemény, hogy miért nem tette meg a preventív intézkedéseket! És akkor aztán hiába hivatkoznak arra, hogy de kérem! hiszen szakemberek vizsgálták meg a védelmi eszközöket, hát mi nem vagyunk hibásak! . . .

Hogy azonban sorrendet tartsunk, ott kell kezdenünk, hogy tegnap délelőttre a főkapitány, amint azt a *Tiszántul* tegnapi számában közölte, színházi záporkészülék próbát hirdetett sajtóirodája útján, amelyre meghívta a sajtó embereit is.

A sajtó képviselői szép számban meg is jelentek s a legnagyobb érdeklődéssel várták, hogy mi lesz? . . . A szinpadon javában folyt a próba, a Dolovai nábob leányából, minden diszlet fönt volt, a kulisszák hosszan lógtak lefelé s mindenütt a legnagyobb rend és szárazság.

Tizenegy órakor megjelent Gerő Ármin főkapitány, Komlóssy József gazdasági tanácsossal, aki elnöke volt ennek a bizottságnak. Jeremiás János tűzoltószakasparancsnok jelentette, hogy főparancsnoka beteg s így írásban teszi meg észrevételeit a készülékre, mely ellen több kifogása van. Kevésel ezután megjött Kőszeghy József s végül a sorfalat álló színészek és színésznők között besétált Hoványi Géza is.

Fiókgülés a szinpadon.

A szinpadon megállt a próba. A bizottságot s az újságírókat kíváncsi érdeklődéssel vették körül a színészek. A gyűrű közepén pedig szemben állt két ember és éles vita fejlődött ki közöttük.

Gerő Ármin a méltatlankodások hangján vetette szemére a főmérnöknek, hogy őt egyáltalán nem tartotta szükségesnek meghívni a készülék átvételéhez.

— Pedig éppen én voltam az, aki hét évig küzdöttem ezért a fontos védelmi eszközért. Hiszen ezt tudja a képviselő ur is, ugyebár . . .

Hoványi Géza mélán bólint, hogy biz az ugy van.

— De nekem hivatali kötelességem is meggyőződni arról, hogy jól működik-e, beválik-e a készülék. Egy ilyen nagyjelentő-

ségű dolgot nem lehet olyan egyszerűen, mondhatnám felületesen elintézni.

Milyen óriási megnyugtató volt a közönségre nézve az, hogyha maga látja a gépezet működését.

— Ezt lehetetlen most bemutatni — mondja Kőszeghy József. Három napig tartana, amíg leszereltetném az összes villamos kontaktusokat, itt vannak a suffiták, a kulisszák! . . .

— Különb is én, mint szakember már kipróbáltam a készüléket s jónak találtam. *Nekem semmi közöm a rendőrséghez*, én a magam hatáskörében eljárhatok.

— Igen is, ez a rendőrségre is tartozik.

— A rendőrség kérem csak arra vigyázzon, hogy baj ne essék!

— Kérem ez nem ide tartozik. A többit majd másutt intézzük el — mondotta izgatott hangon a főkapitány.

Betegek a színészek.

Ekkor érkezik le Erdélyi Miklós. Őt érdeklí legjobban az ügy, mert ha a záporpróba ma meglesz, akkor tönkre megy minden diszlete.

— Uraim, ez lehetetlen! . . . Méltó-tassanak elhalasztani a próbát, mert akkor nem kezdek meg az előadásokat, amire pedig már engedélyem van a színügyi bizottságtól. Átázik az egész szinpad.

A multkori próba óta pedig állandóan öt-hat színészem panaszkodik. Meghültek ezen a nedves padozaton.

A bizottság a legnagyobb zavarban volt. S hátul megszólal valamelyik kóristának a hangja.

— Nyissuk meg most a csapokat, mindjárt vége lesz a nagy fejtörésnek.

A záporelőadás.

Komlóssy József valóban sajnálja, hogy a dolog ennyire elmergesedett. Belátja, hogy itt szükség van a helyreigazításra s azt indítványozza, hogy utólag vizsgálják felül a készüléket s erre alkalmas időpontot az igazgatótól kérjenek.

Hoványi Géza: Én a magam részéről nem tartom nagyjelentőségűnek az egész ügyet.

Kőszeghy: Nagyon helyesen! Istenem! hisz oly csekélyke készülék, annyira egyszerű a kezelése, hogy a színészek is kezelhetik.

Hoványi Géza: De mivel a főkapitány ur kötelességére hivatkozik, azt ajánlom, hogy tartsunk egy rövid darabbal előadást egy este s az előadás végén mutattassuk be a záporkészülék működését a közönségnek is.

Erdélyi Miklóssal hosszas tanácskozásba kezdenek s végül abban állapodnak meg, hogy Nagypéntek estéjén lesz a bemutatás.

*

A magunk részéről csak annyit kívánunk hozzáfűzni a főkapitány és a főmér-

nök illetékességi konfliktusához, hogy végtelenül elszomorító, amikor az egyik hatósági személy nem bizik a másik vezető ember munkájában. Miért nem hiszi el Gerő Ármin Kőszeghy Józsefnek, hogy jól működik a záporkészülék? . . . Miért kell most még egyszer végigveretni zuhogó vízzel az egész szinpadot? . . .

Visszont miért mellőzte a főmérnök az átvételkor — amelyre őt a tanács nem küldte ki — a főkapitányt és a tűzoltófőparancsnokot? . . . Miért degradálta a reformot szimpla műszaki kérdéssé, melyet jónak tartott a maga hatáskörében elintézni?

Egyéves önkéntesség az új véderőtörvényben.

Az új véderő törvény az egyéves önkéntesekre nézve is újításokat tartalmaznak.

Ugyanis, akik az új véderőtörvény előírásának nem felelnek meg, de a régi törvény szerint egyéves önkéntesek lehettek volna, bizonyos vizsga letétele mellett, átmenetileg igénybe vehetik az egyéves önkéntesi kedvezményt.

Erre nézve a honvédelmi miniszter most a következő rendeletet adta ki:

A cs. és kir. hadügyminiszter ural egyetértőleg kivételesen megengedem, hogy hogy azok az egyéni tényleges szolgálat kedvezményét elnyerni óhajtó egyének, akik az új véderőtörvény 21. §-ának 1. pontja harmadik bekezdésében megállapított feltételnek nem felelnek meg, azonban az állandó tartózkodási helyük járási tisztviselője által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy az új véderőtörvény életbe lépése előtt az egyévi önkéntesi képesítő vizsgára előkészültek, az egyévi önkéntesi szolgálat-hoz megkívánt tudományos képzettségnek igazolhatása céljából vizsgára bocsáttassanak.

Erre a vizsgára nem bocsáthatók azok a folyamodók, akik 1912. évi december hó 31-ig életüknek 17 évét még be nem töltik, valamint azok, akik a folyó évben érték el az állításköteles kort és a vizsga letétele iránt csak most folyamodnak.

A képesítő vizsga, az új védtörvényi utasítás 85. és 86. §§-ainak rendelkezései értelmében, valamely közös hadseregbeli gyalogsági hadapródiskolánál, az 1912. évi szeptemberi vagy decemberi vizsgálati határidőben teendő le; ezenfelül a vizsga még október hóban (kezdeté 14-én) is lehet. A vizsga ismétlése nem engedtetik meg. A keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal, továbbá az új védtörvény utasítás I. része 85. §-ához kiadott 19. minta szerinti személyazonossági bizonyítvánnyal s végül a járási tisztviselő által kiállított fent említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványt, azoknak a folyamodóknak, akik: az októberi vagy decemberi határidőben kívánják a vizsgát letenni, legkésőbb 1912. évi szeptember hó 25-én, illetőleg november hó 16-án, az állandó tartózkodási helyüknek megfelelő hadtestparancsnokságnál kell benyújtaniok. A vizsga-bizottság határozata ellen, a védtörvényi utasítás I. része 1. füzete 85. §-a 9. pontjának utolsó bekezdése értelmében folyamodásnak helye nincs.

Az új véderőtörvény életbelépte előtt a

MEGNYILT az Első nagyváradai grafikai műintézet és fényképészet
Teleky-utca 35. szám.
Művészi kivitelben készít cinkografiai, autotypiai
lkiséket és fényképeket a legjutányosabb árak mellett.

vizsga megismétlésére adott engedélyt ez a rendelet nem érinti.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezt a rendeletet haladéktalanul tegye közhírré és sürgősen utasítsa a járási tisztviselőket, hogy a vizsgára történt elkészülés bizonyítására szolgáló igazolványokat, a hozzájuk forduló egyének kérelmére, az állítás valódiságáról megfelelő módon szerzett meggyőződés után díj- és bélyegmentesen állítsák ki.

A miniszter rendeletéből

Payir s. k.
miniszteri tanácsos.

A MEGYEGYÜLÉS előkészítése.

Biharmegye legfontosabb szakosztálya az első szakosztály tegnap tartotta ülését. Az érdeklődés leginkább eziránt a szakosztály iránt nyilvánul meg, mert ezen a szakosztályon foglalkoznak a legfontosabb ügyekkel úgy, hogy a szakosztály határozataiból már meglehet állapítani a közgyűlés hangulatát és az ülés menetét.

A szakosztály üléséről tudósítónk a következőket adja:

Működési pótlék a tisztviselőknek.

A szakosztály elsősorban a megyei tisztviselők statusrendezésével foglalkozott. Ebben az ügyben Örley György tett előterjesztést, amelyben kifejtette azt a vizsás állapotot, amit a status teremtett. A vizsás állapotokból kiemeltük elsősorban azt, hogy a vármegyének öt tisztviselője jelenleg a VI-ik fizetési osztályban van. A status szerint egy tisztviselő az alispán az V-ik, 9 pedig a VI-ik fizetési osztályba került volna. A második főjegyző fizetése kevesebb mint a főszolgabíróknak, akikkel pedig a főjegyző rendelkezik. Az árvaszéki elnök fizetése a helyettes elnök fizetésével egyforma.

E sérelmek orvoslására Örley indítványozza, hogy Keszthelyi Zoltán főjegyzőnek, Verner Kálmán árvaszéki elnöknek és Baranyi András másodfőjegyzőnek 1800—1800 korona működési pótlékot szavazzon meg a közgyűlés. A választmány Örley javaslatát egyhangulag elfogadta.

Az állami és felekezeti tanítók.

Örley György indítványa után Szabó Géza beadványával foglalkozott a szakosztály. Szabó Géza bizottsági tag beadványában bejelenti, hogy a közgyűlésen fel fog szólni a felekezeti tanítók fizetésrendezése tárgyában. Felszólalásában indítványozni fogja, hogy a vármegye irjon fel a felekezeti tanítók fizetésrendezése érdekében oly formán, hogy ne csak az állami tanítók javadalmazását rendezzék, hanem a felekezetiét is.

Miskolczy Ferenc főispán képtelenségnek tartja, hogy a felekezeti tanítókat kihagyta volna a törvénytervezet. Elfogadja Szabó előterjesztését és szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés feliratot intézzen ebben az irányban a kormányhoz.

Nem alkalmaznak több igazolványos altisztet.

Pár nappal ezelőtt megemlítettük, hogy 13 vármegyei napidijas kérelemmel járult a törvényhatósághoz, hogy állásukat szervezze át irodasegédtszti állásokká. A szakosztály a kérelmet fedezet hiányában elutasító véleménynyel látta el. Miskolczy Ferenc dr főispán különben megnyugtatóan kijelenti, hogy Hazai honvédelmi miniszterrel tárgyalt, mely alkalommal a miniszter azt a kijelentést tette, hogy a jövőben nem kell igazolványos altiszteket kinevezni, mert az altisztekről másképpen gondoskodnak. Így a napidijasok előmenetele biztosítva van.

A szakosztály a napidijasok kérelmét fel fogja terjeszteni a belügyminiszterhez, hogy a 13 állást az állam költségére szervezzék át segédtszti állásokká.

A szervezeti szabályrendelet reformja.

A vármegyén már csaknem minden szabályrendeletet módosítottak a mai kor kívánalmainak megfelelően. Csupán a szervezeti szabályrendelet az, mely még mindég igen hézagos. Most ezt is módosítani fogja a vármegye. A módosítás eszméjét az vetette fel, hogy a megyei főorvos megtagadta a megyei hajduk kezelését s így elestek az ingyen orvosi kezeléstől, de elestek a gyógyszerektől is. Az új szabályrendeletben a hajduknak ez a joga külön szakaszban lesz biztosítva.

A politika.

Már a tegnapi számunkban megemlítettük, hogy a vármegye a szerdán tartandó közgyűlésen nem fog politikai dolgokkal foglalkozni. E híradásunkat a szakosztály megerősítette. Tegnap ugyanis az előadók minden politikai átiratra azt a véleményt tették, hogy vegyék tudomásul, illetve tegyék irattárba az ügyeket, mert már eddig állást foglalt Biharmegye.

Renitens képviselőtestület.

A Tiszántul annak idején részletesen megemlékezett a tósfalvai képviselőtestület renitens magatartásáról. A képviselőtestület ugyanis egyáltalán hallani sem akart a törvényhatóság ama rendeletéről, melyben a községi iskola felállítására kötelezte a községet. A képviselőtestület annyira ellenszolgált a rendeletnek, hogy magát a jegyzőt is megtámadták úgy, hogy menekülnie kellett a községből.

Az állandó választmány a renitens képviselőtestület felfüggesztését javasolja a közgyűlésnek.

Apróbb ügyek.

A szakosztály végül még a megyebizottsági tagok sorában beállott változásokkal foglalkozott. Első sorban tudomásul vették, hogy a hagymádfalvai kerületben dr Pártos Zsigmondot választották meg. A Márkus László dr halálával megüresedett mieskei bizottsági tagsági hely betöltésére október 23-át javasolja a szakosztály.

Weisz Kálmán járványkórház berendező vállalata arra kérte a vármegyét, hogy Biharvármegye címerét használhassa. A kérelmet nem teljesítette a bizottság. Ugyszintén elutasító véleménynyel látta el a new-

yorki magyar kórházegyesület segély iránti kérelmét is.

A szakosztályi ülés déli 1 órakor ért véget.

HUMOR.

*

UJ ÁLLATVÉDŐ.

— Hogyan! beléptél az állatvédő egyesület tagjai közé? Mi vitt erre a lépésre?

— A feleségem legujabb divatu kalapjáról szóló számla.

*

A FINOM BOROTVA.

— Botrány! hallatlan botrány! hiszen ez a borotva közönséges bot, ez nem vág!

— Dehogyan nem! Az 'elébb még egészen jól vágott az a borotva, mikor a ceruzámat faragtam vele.

*

CSAK ÉRTELMESEN!

Vigéc Jákó elutazóban van a szállodából s oda-szól a pikkolónak:

— Szaladj csak fiam a második emeletre, a 215-ik szobába nézd meg, nem hagytam-e ott egy sárga felöltőt? De szedd a lábadat, mert öt perc múlva a vasutnál kell lennem, indul a vonat.

A gyerek másfél perc múlva visszatjön.

— Igenis nagyságos ur, ott tetszett hagyni egy sárga felöltőt a 215-ös szobában, a szekrényben.

— Hol van hát?

— Hol? Mondtam, hogy a szekrényben!

*

VIDEKEN.

Schwarz: Itt a fürdő. Talán benézünk?

Kohn: Minek? Jövöre ugyanis tengeri fürdőre megyek

*

A TANÁR UR A VENDEGLŐBEN.

— Pincér, hozzon nekem helyesírási hibákat.

— Nincs kérem assan mást tessék parancsolni.

— Dehogyan nincs! hiszen rajta van az étlapon.

Kelemen Samu kilépett a Justh-pártból. A függetlenségi és 48-as pártban egy idő óta bizonyos animozitás volt Kelemen Samu képviselő ellen, aki a párthoz tartozott ugyan, de se az obstrukcióban, sem pedig a júniusi harcokban nem vett részt, sőt ismételen békés szellemű nyilatkozatokat tett. Az eltérés a párt és Kelemen Samu fölfogása közt olyan áthidalhatatlanná vált, hogy most, közvetlenül az őszi kampány előtt, Eitner Zsigmond formális kizárási indítványt tett Kelemen Samu ellen. A szatmári képviselő nem várta meg, míg az indítvány a párt elé kerül: bejelentette Justh Gyulának, hogy pártjából kilép.

Justh Gyula állapota. Az a hír volt elterjedve, hogy Justh Gyulának, a függetlenségi és 48-as párt elnökének állapota komolyra fordult. A hír nem való. Justh Gyula állapota egyáltalán nem ad okot komoly aggodalomra.

Justh Gyula naponta több órát tölt ágyon kívül, természetes azonban, hogy a hosszas betegség nagyon elgyengítette.

N a g y v á r a d i

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsoobb bevsárlási forrás. Telefon 769. sz.

Lóverseny.

A nevezések.

Az idei lóversenyek iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg minden irányban. Dacára annak, hogy a váradi versenyek főeredekessége, a Tisza-istálló nevezése hiányzik, mégis, mint alább látjuk, igen jó lovak vesznek részt a versenyben. Az érdeklődés mindenestre most is inkább a második nap iránt nyilvánul meg. A második nap futnak a váradi versenyek legnagyobb díjáért, a nagy akadály 2200 koronájáért. Emre a versenyre 15 ló van benevezve.

A nevezéseket az alábbiakban adjuk:

Első nap, szombat, szept. 21.

I. Eladó hundiap. 1300 K. 1500 m.

1. Wodianer B. hdgy 3é s k Olive. 2. Wodianer B. hdgy 3é s k Répa. 3. Genesy K. ur 4é s k Vigasz. 4. Genesy K. ur 3é s k Algecirás. 5. Hajnal A. zászlós 3é s k Lunapark. 6. Vidos J. száz. id p h Palikám. 7. Kállay Sz. ur 4é p k Sikló. 8. Molnár L. fhdgy 3é s m Füttvös. 9. Issekutz Gy. fhdgy 4é s m Vladimir. 10. Kiernik E. urnó 3é p k Partenza.

II. Zerge akadályverseny. 1000 K. 4200 m.

1. Kirchmeier O. őrn. id p h Kibitz (fv.) 2. Fanta G. száz. id s h Mókus (fv.) 3. Br. Bánffy A. 4é p m Csibész (fv.) 4. Mihályi K. fhdgy 6é p k Furesa (fv.) 5. Kállay Sz. ur 5é p k Rolly (fv.) 6. Kállay Sz. ur 5é stp k Babér (fv.) 7. Br. Baich Péter hdgy 5é p k Ilke (fv.)

III. Ürögdi akadályverseny. 1800 K. 4200 m.

1. Wodianer B. hdgy 4é s m Bleriot II. 2. Wodianer B. hdgy 5é s k Mehetne. 3. Mikes A. fhdgy 5é p k Geri. 4. Fanta G. száz. 4é s h Lövinger. 5. Kállay Sz. ur 5é p k Ena. 6. Tövisgyházi ménés 5é s k Szötykelánya (fv.) 7. Arloy L. ur 4é s h Bleriot. 8. Feld I. urnó 6é p m Orgazda. 9. Br. Baich P. hdgy 4é p h Hütlen. 10. Br. Baich Péter hdgy 4é s k Gabi. 11. Br. Baich P. hdgy 4é s k Julis. 12. Issekutz Gy. fhdgy 4é p k Samuela.

IV. Szalkai gátverseny. 1000 K. 2600 m.

1. Pallay L. ur id. p h Villám (fv.) 2. Zeller J. hdgy 4é vp h Szikra (fv.) 3. Zeller J. hdgy 4é p k Flott (fv.)

V. Eladó gátverseny. 1500 K. 2800 m.

1. Wodianer B. hdgy 5é s k Mehetne 1000 K. 2. Hollós R. ur 6é p h Bellerophon 1000 K. 3. Kállay Sz. ur 4é p k Gredine 2000 K. 4. Molnár L. fhdgy 3é s k Cerale 1000 K. 5. Molnár L. fhdgy 4é s k Tháya 1000 K. 6. Br. Baich P. hdgy 3é s k Türelem 2000 K. 7. Kiernik E. urnó 4é p k Hont 2000 K. 8. Kállay R. urnó 3é p m Péter 2000 K.

VI. Bóné-kúti díj. 1800 K. 1800 m.

1. Wodianer B. hdgy 3é s k Olive. 2. Genesy K. ur 3é s k Algecirás. 3. Mikes A. fhdgy 4é p h Wood. 4. Kállay Sz. ur 4é p k Sikló. 5. Craenenbroeck E. száz. 5é p k Tok. 6. Molnár L. fhdgy 3é s k Melange. 7. Br. Baich P. hdgy 3é p k Sonate. 8. Issekutz Gy. fhdgy 4é s m Vladimir.

Második nap, vasárnap, szept. 22.

I. Eladó verseny. 1300 K. 1800 m.

1. Wodianer B. hdgy 3é s k Olive 1000

K. 2. Genesy K. ur 4é s k Vigasz 1000 K. 3. Genesy K. ur 4é s k Algecirás 1200 K. 4. Hollós R. ur 6é p h Bellerophon 1400 K. 5. Hajnal A. zászlós 3é s k Lunapark 1000 K. 6. Kállay Sz. ur 4é p k Sikló 1000 K. 7. Craenenbroeck E. száz. 5é p m Tok 800 K. 8. Molnár L. fhdgy 3é s k Türelem 1000 K. 10. Issekutz Gy. fhdgy 4é s m Vladimir 1200 K. 11. Kiernik E. urnó 3é p k Partenza 1000 K.

II. Hadseregi akadályverseny. 1300 K. 4200 m.

1. Wodianer B. hdgy 4é s m Bleriot II. 2. Wodianer B. hdgy 5é s k Mehetne. 3. Mikes A. fhdgy 5é p k Geri. 4. Fanta G. száz. id. s h Mókus (fv.) 5. Molnár L. fhdgy 5é s h Alkony. 6. Br. Baich Péter hdgy 4é s k Gabi. 7. Br. Baich P. hdgy 4é s k Julis. 8. Br. Baich P. 4é p h Hütlen. 9. Issekutz Gy. fhdgy 4é p k Samuela.

III. Nagy akadályverseny. Handicap. 2200 K. 5000 m.

1. Wodianer B. hdgy 4é s m Bleriot II. 2. Wodianer B. hdgy 5é s k Mehetne. 3. Mikes A. fhdgy 5é p k Geri. 4. Fanta G. száz. id. p h Tamagnó. 5. Kállay Sz. ur 4é p k Gredine. 6. Kállay Sz. ur 5é p k Ena. 7. Molnár L. fhdgy 4é p k Dollár. 8. Tövisgyházi ménés 5é s k Szötykelánya (fv.) 9. Arloy L. ur 4é s h Bleriot. 10. Feld I. urnó 6é p m Orgazda. 11. Br. Baich P. hdgy 6é p k Ész. 12. Br. Baich P. hdgy 4é s k Gabi. 13. Br. Baich P. hdgy 4é s k Julis. 14. Br. Baich P. hdgy 4é p h Hütlen. 15. Issekutz Gy. fhdgy Fanypas.

IV. Iklódi gátverseny. 1000 K. 2600 m.

1. Genesy K. ur 3é s k Szépensiet (fv.) 2. Kirchmeier O. őrn. id. p h Kibitz (fv.) 3. Pallay L. ur id. p h Villám (fv.) 4. Br. Bánffy A. 4é p m Csibész (fv.) 5. Mihályi K. fhdgy 6é p k Furesa (fv.) 6. Kállay Sz. ur 5é p k Rolly (fv.) 7. Kállay Sz. ur 5é stp k Babér (fv.) 8. Tövisgyházi ménés 3é p m Pengő II. (fv.) 9. Br. Baich P. hdgy 5é p k Ilke (fv.)

V. Szentmártoni gátverseny. 1800 K. 2800 m.

1. Hollós R. ur 6é p h Bellerophon. 2. Fanta G. száz. 4é s h Lövinger. 3. Kállay Sz. ur 4é p k Gredine. 4. Kállay Sz. ur 5é p k Ena. 5. Molnár L. fhdgy 3é s k Cerale. 6. Molnár L. fhdgy 4é s k Tháya. 7. Br. Baich P. hdgy 4é s k Türelem. Br. Baich P. 4é s k Julis. 9. Issekutz Gy. fhdgy 3é s m Mokány. 10. Kiernik E. urnó 3é p k Hont. 11. Kállay R. urnó 3é p m Péter.

VI. Nagyvárad díj. 1500 K. 1300 m.

1. Wodianer B. hdgy 3é s k Répa. 1500 korona. 2. Genesy K. ur 4é s k Teneriffe. 3. Genesy K. ur 3é s k Algecirás 1500 K. 4. Mikes A. fhdgy 4é p h Wood. 5. Hollós R. ur 6é p h Bellerophon 1500 K. 6. Vidos J. száz. id. p h Palikám 1500 K. 7. Kállay Sz. ur 4é p k Sikló 1500 K. 8. Horváth P. száz. 4é p k Borbolya 1500 K. 9. Molnár L. fhdgy 3é s m Füttvös 1500 K. 10. Br. Baich Péter hdgy 4é s k Türelem 1500 K. 11. Br. Baich P. hdgy 3é p k Sonate. 12. Kiernik E. urnó 3é p k Partenza.

Rednik Gábor beszámolója. A belényesi kerület képviselője Rednik Gábor ma tartja meg beszámolóját. A beszámoló tekintettel a bizonytalan időre a belényesi városi vendéglőben lesz megtartva. Rednik beszéde iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg az egész kerületben.

..HIREK..

...

* **Mária nevenapja.** A kath. egyház ma üli a Mária ünnepek legszebbikét: Mária nevenapját. Különös hálával és tisztelettel eltelve ünnepeljük a Megváltó édesanyjának névnapját. Az összes templomokban nagy ünnepélyvel tartják meg az istentiszteletet. — Köröstarjában ma van a templomszentelési ünnep, bucsuval.

* **Személyi hir.** Dr. Schiff Ernő a nagyváradai gyermekkorház igazgató főorvosa, külföldre utazott, honnét két hét múlva érkezik vissza.

* **Ki lesz a bejelentési hivatal vezetője.** Lassan-lassan csak a bejelentési hivatal is fel lesz állítva Nagy-Váradon. Az engedély már megjött a minisztertől s most a hivatalhoz szükséges tisztviselő állások betöltése van hátra. A miniszter erre nézve akként rendelkezett, hogy a személyzetet a főispán nevezi ki. Hlatky Endre főispán azonban tisztázni akarja a miniszter ezen általános kijelentését s előterjesztést tett a belügyminiszterhez, hogy az összes tisztviselőkre érte a rendelkezést. A bejelentési hivatal vezető alkaptányi állásra azonban meghirdették a pályázatot, amely tegnap délután járt le. Az alkaptányi állásra pályáztak: Horváth Géza, Kemény Ignác és Rácz Endre alkaptányok, továbbá Fluck Ferenc, Kolontáry János, ifj. Kuhár Károly pénzügyi végrehajtó, Tamási Dezső I. oszt. rendőrtiszt (Kécskemét), dr. Adorján Imre hírlapíró (Kécskemét) és Mezey Gyula tb. szolgabíró (Vaskóh.) Az alkaptányt a főispán nevezi ki.

* **Mikusay József kitüntetése.** Szép és megérdemelt kitüntetés érte Mikusay József polgári iskolai tanárt, a neves tanügyi író, a Gyermekbarát és Patronage egyesület buzgó pénztárnokát. Ugyanis polgári iskolai igazgatóvá nevezetett ki. A kitüntetés oly egyént ért, aki a maga értékés szakirodalmi, s tanügyi működésével erre méltóan rászolgált.

* **Jogászok Venisanctéja.** A kir. katolikus jogakadémián holnap kezdik meg az előadásokat. A szokásos év eleji Veni sancte-t ma délelőtt 10 órakor tartják meg a premontrai rend templomában.

* **A képkiallítás utolsó napja.** Solymossy Márton képkiallítása a vármegyeház nagytermében ma, vasárnap estig lesz nyitva, azután összecsomagolják a remek képeket s Kolozsvárra szállítják, ahol pár nap múlva megnyílik a tárlat. Ilyen értékes, valóban művészi nivón álló képkiallítás már régen nem volt Nagy-Váradon. A tárlat majdnem minden darabja igazi műbecsesel bír s ritkán van közönségünknek alkalmá, hogy ilyen kollekczióban gyönyörködhessek. Ajánljuk azoknak a figyelmébe különösen, akik még nem látták, hogy ne mulasszák el a meglepetését. Nemesebb szórakozást sehol nem találnak. Solymossy igen előnyös részletfizetési feltételeket állapított meg, amelylyel még a kevésbé vagyosok is könnyen hozzájuthatnak egy-egy

Az elrontott gyomor
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Kapható Nagyváradon és vidéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

remek eredeti festményhez. A pompás képkiállítás ma délelőtt és délután megtekinthető.

* **Meghívó.** A tüdővész ellen védekező egyesület alapszabályainak 7. §-a értelmében 1912. évi szeptember hó 18-án délután fél 6 órakor *rendkívüli közgyűlést* tart, melyre a tisztelt egyesületi tagokat ezúton hívja meg s kéri a megjelenésre. *Tárgy:* az állandó sanatórium munkálatainak vállalati kiadása. *Fetser Antal* felsz. püspök, elnök. *Dr. Fráter Pál* ügyvéd, titkár.

* **Vásáráthelyezés.** A Szent László-tér rendezése miatt az *aprómarhavásár* kihelyeztetett a Nagypiac-térre. — A rendőrkapitányi hivatal a közönség kényelmére való tekintettel vasárnap, f. hó 15-étől ezen aprómarha piacot a Beöthy Ödön-utca-ra helyezte át.

* **Bicskával hadonászott.** Tegnap este 8 órakor a Zöldfa-utca-ban a lovasrendőr őrzőjárnak panaszolta több kereskedő és iparossegéd, hogy velük szemben egy részeg ember nyitott bicskával hadonászott. — A lovasrendőrök utána mentek a hadonászó részeg embernek s *Márkus József* személyében el is fogták.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Kató István* nagyváradai törvényszéki joggyakornokot a körösbökényi kir. járásbíró-sághoz jegyzővé nevezte ki.

* **Nyomorékká vert gimnázista.** Tegnap délután felháborító jelenet játszódott le a nagyszalontai football pályán. A pályaudvar közelében lévő pályán csupa III. és IV-beli gimnázisták játszottak. Vigan ment a játék, melyben *Kálmán Béla* III-beli diáknak az a feladata volt, hogy a kapun tulmenő lapdát rugja vissza a pályára. A kis diáknak ezt a munkáját nem nagyon szívesen nézte *Orbán Gyula* IV-beli tanuló, aki felszólította *Kálmánt*, hogy ne nyuljon a labdához. A csapat kapitány azonban feljogosította *Kálmánt*, hogy tovább is adja be a labdát. Mikor ismét berugta *Kálmán* a játékszert a pályára *Orbán* dühösen rontott neki és földre teperve összerugdosta. *Kálmán*, kinek a kezét is kiesavarta helyéből a goromba *Orbán*, eszméletét veszítette. Az esetről értesítették dr. *Balogh János* kórházi orvost, aki első segélyben részesítette a gyermeket. A kis diák nem lett jobban és be kellett szállítani a gyulai kórházba.

* **A nyilvános könyvtár megnyitása.** Vasárnap délelőtt fél 11 órakor adják át a nyilvános könyvtárt rendeltetésének a kormány és a városi hatóság képviselőinek jelenlétében, a nyilvános könyvtár olvasótermét minden 16 éven felüli egyén teljesen ingyen használhatja. Az olvasóterem nyitva van minden nap délelőtt 9—12-ig, délután 4—7-ig. Helyisége a Rákóczi-uton van, a Guttman-féle házban. Bejárás a Rimanóczy-utca felől.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek *Benkő Artur* Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A Várad-Velencei Athlétikai Club alapszabályait a belügyminiszter láttamozta.

* **Cilinderes apacs.** Izgalmas jelenetek játszódtak le tegnap este a passageban. *Szabó Lajos* nevű lopásokért és betörésekért körözött s többször megszökött apacs elegáns őszi felöltőben, cilinderesen sétált a passagében, ahol szembetalálkozott *Bodó László* rendőrfelügyelővel. Az apacost megszóllította a rendőrtiszt:

— Megállj Lajos!

Lajos meg is állt, de a következő pillanatban már az utat nézte, amerre menekülhetne. A rendőrtiszt erre megragadta a vakmerő apacs karját. Rettenetes dulakodás támadt erre *Bodó* rendőrtiszt és az apacs között, amelyre óriási esődület futott össze. Végre is egy ügyes dzsiu-dzsitu fogással térdre nyomta *Bodó* a betörőt, akinek cilindere messze gurult. A tömeg izgatottan viselkedett, mert nem is gondolták, hogy a rendőrtiszt egy veszedelmes betörőt fogott el az elegáns ficsur személyében. *Szatura Károly* rendőrrel aztán két oldalt karonfogva be kísérték *Szabót* a rendőrségre.

* **Táncztanítási jelentés.** Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy f. hó 15-én a Kath. Legényegylet ujonnan parkettirozott nagytermében, vasárnap tánciskolát nyitok, melyben minden újabb táncok a legmodernebb stílusban oktattva lesznek. Genti boston magánórát intelligens uri családoknál, ugy csoportok, mint egyes személyek részére szívesen és előnyös feltételek mellett adok. Iskolai növendékeknek délután 5—7 óráig, felnőtteknek 8—10 óráig. Beiratkozni a tánciskola helyiségében a nap bármely órájában lehet és lakáson Teleki-utca 13. sz. a. az udvari keresztépületben. Beesés pártfogását kéri tisztelettel: *Herlitska Nándor*, okleveles táncztanító, Nagyenyed.

* **Az életöröm könyve** az, amely kioktatja az olvasót arra, hogy mint őrizheti meg erejét, egészségét, vagy mint szerezheti azokat vissza, ha akár túlfokozott munka, akár túlzásba vett szórakozások folytán elvesztette őket. Ezt a kitűnő könyvet megkapja mindenki, ha az ELEKTRO VITALIZER Orvosi Rendelő Intézetől (Budapest VI. Andrassy-ut 27. I. em. 50.) levelező lapon kéri. Ne mulassza el senki ismeretének gyarapítását, mert ezen érdekes könyv megbeszélhetetlen jó tanácsokkal szolgál egészségesnek és betegnek egyaránt.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését általam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányu fegyverekből, a legjobb töltények ugy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, franc a, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandij személyenként és óránként 1 korona 50 fillér Nappali és esti tanfolyamok

* **Aszódi Trieszti kávé és tea behozatala** Csokoládé és Kakao áruháza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat**, mert sok az utánzat! Jobb izlésű családok figyelmébe ajánlva Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű	1 kiló 4.— K
Mágnás keverék RR 1	< 4.40 <
< < 0—1 1	< 4.80 <
< < 00—1 1	< 6.— <

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a bevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franc kávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi macskakávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpakávé. Összes kétszersültök Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbbt árthatja el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kossuth utca** 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradai műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk mielőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetését is.**

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kösznet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

Iskolai és tornacipők
legkedvezőbben
REICHARD áruháza
cégnél szerezhetők be.

Automobil garage és fémöntőde
Automobil gummik lerakata
Automobil javító műhely
Bér automobil
Automobil kellékek
Automobil gummi javító műhely
STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Megnyilt Kórház-utca 17. sz. alatt a legfokozottabb igényeket is minden tekintetben kielégítő
modern cukrászda,
saját készítésű tea-sütemények, bonbonok, torták, par-faitok, reggeli és oszonna kávé és tea a legutányo-

sabb árban. Rendelések pontosan teljesítetnek és házhoz szállítatnak.

TELEFON 12-56. sz.

TELEFON 12-56. sz.

Számos pártfogást kér

Skaczel Ödön, cukrász.

Joghalgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekében **Dr Kállay** jogi szemináriuma után készülnek csakis
Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b. (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap délután; Iglói diákok; este: Dolovai nábob leánya.

Hétfőn: Csitult szívem!

Kedden: Csitult szívem!

Szerdán: Cigánybáró.

Csütörtökön: Cigányszerelem.

Pénteken: Obsitos.

Szombaton: Bőregér.

Vasárnap: Asszonyfaló.

Bemutkozások. A nagyvárad Szigligeti színház igazgatósága oly helyesen választotta meg az első hét műsorát, hogy annak keretében lehetőleg a szintársulat összes új tagjai bemutatkozassanak. Így minden esetre igényt tarthat a közönség érdeklődésére, hogy a Dolovai nábob leánya előadásában Tompa Béla, a szintársulat narturbursch-bonvivantja mutatkozik be: Bilitzky kadét szerepében. A szerdán színrekerülő Cigánybáróban alkalma lesz a közönségnek Görög Olga, Kovács Hanna és Binder Károly ének és játéktudásával megismerkedni. A Cigányszerelmben, mint új tag Lónyai Piroska mutatkozik be. Az Obsitos előadása keretében megismeri a közönség Lónyai és Binderen kívül Sebestyén Irmát, a társulat egyik énekesnőjét.

A Színházi Ujság, a színi szezonnak ez az ötletes, kedves krónikása ismét megjelent Fodor Frigyes szerkesztésében. A teljes heti műsoron kívül humoreszket, színházi intimitásokat, színi ismertetőt is tartalmaz. Ára 10 fillér.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” szeptember 15-iki számának szenzációja a mezőhegyesi hadgyakorlatok s a trónörökös fogadtatásának képei, melyek híven és érdekesen tüntetik fel a mult napok e legnagyobb magyar szenzációját. A többi képek és képsorozatok tárgyai: halottthamvasztás Indiában, a szabadkai új városháza, legújabb kiásvott azték-építmények, képek az eucharisztikus kongresszusról, Berthold gróf külügyminiszter és Bethmann-Holweg kancellár buchlaui találkozásáról, a kassai vértanuk szobráról az esztergomi bazilikában. Szépirodalmi olvasmányok: Szende-Dárday Olga és Barrie regénye, Bán Ferenc novellája, Haraszthy Lajos, Jászay-Horváth Elemér és Varságh János versei. Egyéb közlemények: Littkei Antal művészi rajza, cikk

Pitt Williamról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Élet c. képes heti folyóirat szeptember 15. számában Zsoldos László folytatta „Fölfelé megyünk” c. regényét. Elbeszéléseket irtak: Domonkos István és Erdős Renée, verseket P. Pál Ödön és Mentés Mihály. Ezenkívül Sztrakoniczky Károly cikke a színház és kritika viszonyáról, Milotay István kareolata a kávéházról, Pierre Lotinak az Aranypagodákról szóló útleírása, valamint a a rendes rovatok és aktuális képek teszik elevenné és változatosá az Élet legfrissebb számát.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Bérlet a hangversenyszezonra.

A nagyvárad zenepártolók társasága bérleti felhívást bocsájt ki a szezonban rendezendő 6 művészi hangversenyre. A zenepártolók társasága ugyanis elhatározta, hogy a tél folyamán ezidén is 6 művészi hangversenyt fog rendezni a Vigadó nagytermében. A bérleti árak ugyanazok, mint az előző években. A régi bérlet helyeit szept. 20-ig fent fogják tartani. Jelentjük, hogy a bérleti árak a következők: Páholy 100 K, zsölle 40 K, kör-szék 25 K, támlásszék 18 korona. A tanuló ifjuság részére az idén is fenntartják a biztosított különös kedvezményeket. A 6 este-nek részletes programját még nem közölheti a Társaság, mert a művészekkel folytatott tárgyalások befejezést még nem nyertek. Azonban a Zenepártoló Társaság kitűnő hírneve, agilitása, előkelő zenei hozzáértése és a multban elért nevezetes sikerei tökéletes biztosítékot nyújtanak arra, hogy a közönség elsőrendű művészi élvezetre számíthasson. Bérletni Vidor Manó könyv- és zeneműkereskedésében lehet.

SPORT

NAGYVÁRADAI SPORT EGYLET országos versenye.

Hetvenegy athléta nevezett be a NSE országos atletikai versenyére, amiből itélve, igen érdekes küzdelmek várhatók. A verseny érdekességét növeli az a körülmény, hogy nagyon sok egyenlő erejű athléta kerül össze, úgy hogy a győzteseket előre megjósolni nagyon nehéz lesz. Mégis az athléta eredményei alapján a várható teljesítményeket a következőkben fogjuk megjelölni.

A 100 y. síkfutásban a tavalyi győztesnek Szerlemhegyinek Varga lesz a leg-erősebb ellenfele. A harmadik helyre Csalaít, vagy Farkast KEAC. várjuk.

A junior discodobásba hatalmas gárda és erős ellgnfelek állanak starthoz, de jó

eredményt fog biztosítani Borbély NSE Corcan és Gyarmaty DTE. indulása.

A legérdekesebb verseny a magasugrás lesz, mely a legizgatóbb küzdelmet helyezi kilátásba. Somody István dr. az idén itt fog először startolni, de ha indul: győz, ellenkező esetben öccse: András, továbbá Vadon dr. MAC és Orbán KEAC fognak erős küzdelmet vívni.

A 300 y. junior síkfutás erős küzdelmet eredményez majd Bergmann, Darvas és Bereteszky NSE között.

A távolugrás tavalyi győztese Kósa NAC az idén is a győzelem reményében veszi fel a küzdelmet.

A 4. 100 m. stafétában, mely vidékiek részére van kiírva, minden bizonynyal a KEAC fog győzni, a második helyért a DTE és NSE fognak küzdeni.

A diskodobás ismét teljesen nyílt szám, minthogy majdnem teljesen egyenlő ellenfelek indulnak.

Legbizonytalanabb a rudugrás eredménye. Szemere MAC a tavalyi győztes, bár nevezve van, aligra fog lejönni s így a verseny sorsa Vagner MAC Holecsek KEAC és Szalárdy NSE között fog eldőlni.

Az NSE tagjaihoz. Tisztelettel felkértem, hogy a NSE Debrecenbe a városközi mérkőzés megtekintésére ránduló tagjai egyleti jelvényüket feltenni szíveskedjenek. Fráter Pál football szakelnök.

TANÜGY

Degenerált gyermekek.

I.

Egy tanító megfigyelése.

A tanító hivatásának egyik legfontosabbika a gyermek világ testi és lelki fejlettségének megfigyelése. A hibák és előnyök, a jó vagy rossz tulajdonságok, a testi, lelki kiválóságok felismerése, hogy ezeknek birtokukba jutásával egészséges, életrevaló, testileg és lelkileg egyaránt edzett, munkaszerető nemzedéket nevelhessen a hazának. Igen is nagy a tanítóság feladata ezen a téren! És ha teljesíti ezen feladatát, fontos munkát végez a haza boldogulása érdekében...

A tanítóság fontos hivatása, hogy ezt a mult és jelen közötti éles ellentétet harmóniába hozza s megfigyelései, kísérletei alapján új tanmódszert: a jövő helyes, céltudatos és egészséges pedagógiai rendszerét lealapozza.

Nagyrészt már tudjuk is, hogy ezek az ellentétek honnan erednek. Ma már más a család. A kultura hódítása óriási szellemi igényeket teremtett, de ezekkel a szellemi igényekkel járó testi fejlettségek kielégítésére sem anyagi, sem fizikai javakkal nem rendelkezünk kellő mérvben.

A mai tanítási rendszerünknek lényeges hibája a szellemi túlterhelés, mert bár a gyermek felfogása élénk, de az alap, a hid-láb oly rozoga, annyira degenerált, hogy lépten-nyomon összeroskadással fenyeget.

A mai magyar tanítóság, ez a lelkes testület kész emnek megalkotására. Bir is a kellő szellemi készséggel, de mit ér mindez, ha a kezébe kerülő anyag törékeny roskatag.

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.

Turul cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi árak uri és női divatcikkekben, óriási választék keztyük, férfi-és női gyermek eső- és napernyők, ridikülök, zürichi csipkék, aplikációk, stórok fehérneműk és közimunkákban.

E hid alapozását végzi most oly alapos és gondos vasszorgalommal a *Gyermektanulmányi Társaság* is. Közös erővel építjük fel e hidat, mely át vezet bennünket Magyarország ideális fejlődésének végállomására.
Dudekházi.

Ne hagyja magát félrevezetni! Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partfogást kérve kiváló tisztelettel
STERN.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

...
ITÉLET

az élesdi petíció bünperében.

Három napos tárgyalás után tegnap délelőtt a bíróság meghozta az ítéletét a szenzációs érdekességű hamis tanulás bünperében. Öt vádlottat ítélte el a törvényszék büntető tanácsa, míg a többieket felmentették.

A tegnapi tárgyalást reggel 8 órakor nyitotta meg Vámosi Mihály elnök. Mindenekelőtt folytatták a tanukihallgatásokat.

A védelem tanui kerültek sorra. Mindössze nyolc tanu volt, pesterei falusi emberek, akik vallomásukkal a vádlottak állításait igazolták. Mind a nyolc tanu egyforma határozottsággal állítja, hogy a képviselő beszédének tolmácsolója, Papp (Popa) Péter ingyen fát ígért a választóknak, azonkívül legelőt és épületfát féláron.

A tanuk kihallgatása után az elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek jelentette ki és rákerült a sor a perbeszédre. Az ügyész beszédében kérte, hogy Papp Jánost hamis tanulásra való felbujtás vétségében, a többi vádlottakat pedig hamis tanulás bünperében mondja ki bűnösnek a bíróság.

A vádbeszéd elhangzása után dr. Stokker József védő emelkedett szólásra. Beszédében élénk színekkel ecsetelte az élesdi állapotokat a választás és a petíció idején. Azután sorra vette a tárgyalásra felmerült bizonyítékokat és erős argumentumokkal mutatta ki, hogy a vád tanuinak vallomásai ellentétben állanak egymással és nem fogadhatók el bizonyítékok gyanánt.

— Ennek a pernek meg kellett indulni — mondotta — hogy a petíció kedvező (az én szempontomból kedvező) eredményekre ne vezessen, meg kellett vádolni a tanukat, hogy a többi tanuk ne merjenek ilyen, az

valónak megfelelő vallomásokat tenni. A vád alapja az, hogy intelligens emberek vallanak mellette. Hivatkozik arra, hogy a mai intelligencia milyen romlott a választások tekintetében.

Kéri a vádlottak felmentését nemcsak azért, mert a vád nincs beigazolva, hanem mert be van bizonyítva, hogy a vádlottak tanuvallomásukban igazat mondtak.

A bíróság Weisz Gyulát 8 havi, Molók Jánost, Kretz Flórárt, Csobán Simont, Abrudán Jánost 6—6 havi börtönre ítélte, a többi vádlottakat felmentette. Az ügyész és a védő felebbezett.

..NYILTÉR..

...

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddal nélkül is készít **kitűnő hirt** **nevi**

Fogtechnica

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRÁTOK

...

A záróünnepély lefolyása.

Bécs, szept. 14.

(Saját tud.) Ma folyt le az eucharisztikus kongresszus záróünnepélyei amelyen az uralkodó család tagjai Károly Ferenc főherceggel az élükön jelentek meg. Az első szónok, Welt gróf ismét tolmácsolta a kongresszusnak a pápa előtti nagy hódolatát.

Gróf Somsich Béla a kereszténység és az egyház nagyszerű fejlődéséről, terjeszkedéséről beszélt. Utána Künzle Mátyás tartott gyönyörű előadást „Szűz Anyánk és a szent Eucharistia” címmel. Majd a velencei püspök emelkedett szólásra és a Habsburg-ház nagy érdemeit méltatta ragyogó szavakban. Nagl érseknek pedig köszönetét fejezte ki a fényes fogadtatásért.

Általános éljenzés fogadta Van

Rossumot, amikor a szószékre lépett. Megemlékezett a kongresszus fényes lefolyásáról. Háláját fejezte ki a pápa iránt és köszönetet mondott a résztvevőknek lelkes rajongásukért és kitartásukért.

Végül Heylen namuri püspök beszélt. Bejelentette, hogy a következő kongresszus 1913-ban lesz április 24—27 között Máltában. Impozáns befejezése volt a kongresszusnak. A közönség tizenkét nyelven énekelte el a Téged dicsérünk nagy Isten kezdetű főséges éneket.

A Ház első ülése.

Budapest, szept. 14.

(Saj. tud.) A 17-én tartandó képviselőházi ülésen első sorban a királyi kéziratot fogják meghirdetni, majd az elnöki előterjesztések kerülnek napirendre. Utolsó tárgya lesz az ülésnek a további teendők megállapítása.

Közös minisztertanács.

Bécs, szept. 14.

(Saját tudósítónktól.) Ma külügyminiszter elnökle mellett közös minisztertanács volt, mely 3 óra hosszat tartott. A tanácskozáson a delegációs ülészek tárgyaival foglalkoztak. A delegációt szeptember 23-ára fogják összehívni.

A kereszt felmagasztalásának ünnepe.

Bécs, szept. 14.

(Saját tudósítónktól.) A kereszt felmagasztaltatásának ünnepe fényes keretek között ment végbe. Az ünnepen az udvar csaknem minden tagja részt vett. A csillagkeresztes hölgyek közül mintegy 300-an jelentek meg.

A szociálisták a munkapárti beszámolóik ellen.

Zombor, szept. 14.

(Saját tud.) A szociáldemokrata párt ma elhatározta, hogy testületileg fog résztvenni a munkapárti képviselők beszámolóin és ott nagy demonstrációt fognak rendezni.

Kifosztott templom.

Déva, szept. 14.

(Saját tudósítónktól.) Az itteni oláh templomot ma kifosztották. A betörők elvitték az összes arany és ezüst kelyheket. Feltörték a perselyeket és azok tartalmát magukkal vitték. A csendőrség kóbor cigányokra gyanakszik.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült rendelőimet, hogy asztalos műhelyemet

➔ Rimanóczy-utca 12. szám alá ➔

helyeztem át. Megköszönve az eddigi szives partfogásokat, kérem azt a jövőben is fentartani. Szolid és jó munkáért jótállok. Mély tisztelettel maradok

Pál Sándor,

asztalos-mester.

KÖZGAZDASÁG

Hírek a pénzpiacról.

A médióra való előkészületek a megsokkott rendes képet mutatják, a váltó benyújtások az Osztrák Magyar Banknál a múlt évi állományt túl nem haladják; dacára annak, hogy a cégek a médióra már előre is nagy tételekkel gondoskodtak. A budapesti tőzsdén nagy általánosságban ünnepi esend uralkodott, csak a déli tőzsdén a külföldi piacokról érkező biztató hírek révén fejlődött ki, relative némi élénkebb forgalom.

A bécsi tőzsde e héten is szívesen ragaszkodott az Ipari részvények hausse mozgalmához; az Alpine-Montanrt félévi mérlege, mely 32 millió tiszta nyereség emelkedést mutat fel, ismét 10 korona emelkedésről számol be részvényenként.

A berlini tőzsdén a pénzpiac helyzete barátságosabb képet nyújt. A magán kamatlábra is 4 és háromnyolcad százalékos napi pénz 3 százalék mellett kapható.

A párisi tőzsde erős, a pénzpiac valamilyen feszültebb, az orosz ipari részvények gyengültek.

A londoni tőzsdén a helyi értékek állapota szilárd. Ezen hírek kétségtelenül kell, hogy nyugtatólag hassanak dacára annak hogy a balkáni forrongások még mindig nem akarnak elmúlni. Reméljük, azonban, hogy az olasz török béke, a nagyhatalmak erélyes akciója megteremti a balkánon a status quo fenntartásával, ha kell esetleg presszióval a teljes nyugalmat. Abban az esetben, ha a német birodalmi-bank fel is emelné rátáját az osztrák-magyar banknak, melynek statusa egészséges, devisa és érez állománya normális, semmiképpen sincs a ráta emelésére szorulva. H. Z.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy
Csengeri-utcza 21-ik szám alatt
saját házamban, egy a mai kor-
nak mindenképpen megfelelő

= épület és =
műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.
Hogadok: előszoba és konyha
felszereléseket minden ki-
vitelben, továbbá templom,
iskola, gyógyszertár és ká-
véház berendezéseket kellő jár-
tassággal. Rajzzal és költség-
vetésekkel úgy helyben,
mint vidékre készséggel
szolgállok. — Tömeges rende-
léseket kérve vagyok kiváló
tisztelettel

Gaál József
mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvételnek.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bőgővel van ellátva.
Diszes kivitelben, kotta-
füzettel, dalokkal, tokkal,
ajándékkal együtt csak
4 korona.

Csakis Vágner „Hang-
szer-Király” ország-
szerte elismert legol-
csóbb hangszeráruházá-
ban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Központi fűtés

alacsony nyomású gőz- és melegvíz
fűtések. Szellőző berendezések. Köz-
ponti melegvíz készítő telepek. Szá-
ritó telepek mindenféle célokra. Eredeti

Meidinger-kályhák.

Meidinger töltő-, szellőző- és sza-
bályozó kályhák és kaloriferek.
Folytonégő (Dauerbrand) kályhák. Leg-
olcsóbb fűtés. A hideg beállítással egy-
szer kell befűteni és egész télen át
ég. — A szobákban kellemes meleg.

EISLER és VÉRTES
Meidinger-kályhák gyára

Budapest, VI, Andrássy-ut 41

18290—1912. sz.

Másolat:

Magyar kir. honvédelmi miniszter 72 600—
17. szám. Nagyvárad thj. város közönségének.
Nagyvárad, Budapest, 1912. évi július 27. é.
Az 1912 évi XXX. törvénycikk 87. §-a hatá-
lyon kívül helyezte az 1876. évi VI. törvény-
cikk 35. §-ában foglalt ama rendelkezést, amely
szerint a kivételes nőülési engedély elnyerése
iránt benyújtott kérvényeknek első fokú elbírál-
ása és véleményezése a közigazgatási bizottsá-
gok hatáskörébe tartozott. Ennek folytán a ki-
vételes nőülési engedélyek tárgyában most már
a m. kir. honvédelmi miniszter a közigazgatási
bizottságok véleményének meghallgatása nélkül
intézkedik. Felhívom ennél fogva a törvényható-
ságot annak minél szélesebb körben leendő köz-
hírré tétele végett, hogy az 1912. évi XXX. tc.
40. §-ában meghatározott kivételes nőülési en-
gedélyt kérő és az 1890. évi 32500—XVII. sz.
alatt (lásd a Magyarországi rendeletek tára-
1890. évfolyamának 1814—1830 oldalát) kibo-
csátott honvédelmi miniszteri körrendelet érte-
lmében felszerelendő kérvények ezentúl nem a
közigazgatási bizottságokhoz, hanem vagy köz-
vetlenül a m. kir. honvédelmi miniszterhez vagy
az illetékes közigazgatási hatóságokhoz nyujtan-
dók be, mely utóbbi esetben azok szolgálati
úton terjesztendők fel hozzám. Végül a kezelés
egyszerűsítése és az ügymenet gyorsítása érde-
kében egy folyamodványi mintát csatolok. A
miniszter helyett Karátson, államtitkár s. k.
Nagyvárad, 1912. szeptember 8.

A másolat hitelül:

Batz Endre,

kiadó, tb. irodaigazgató.

Másolat.

Magyar királyi honvédelmi miniszter 83629—18
szám. körrendelet Nagyvárad thj. város közönségének
Budapest, 1912. évi szeptember hó 1-én. Felmerült
esetből kifolyólag, tudomás vétel és mihez tartás,
valamint azonnali szabályszerű közhírré tétel végett
a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ural
egyetértőleg közlöm, hogy azok az egyéves önkéntes
jelöltek, kik abban a reményben, hogy az idei fő-
sorosásnak folyó évi szeptember hó 1-től folyó évi
október hó 5 ig terjedő időszaka alatt besoroztatnak
és egy évi tényleges szolgálatukat folyó évi október
hó 10 én megkezdik a m. kir. vallás és közoktatás-
ügyi minisztérium fennhatósága alá tartozó főisko-
lákba a rendes beiratkozási idő alatt be nem irat-
koznak, abban az esetben, ha be nem soroztatnak
és felsőbb tanulmányaikat az 1912—1913 tanév
első félévében megkezdeni illetőleg folytatni óhajtják,
valamely főiskolába leendő felvételükért az utólagos
beiratkozásra a fennálló szabályokban kitűzött hatá-
ridőig engedélyt nyerhetnek, ha állíttatásuk után
azonnal folyamodnak. Az ez iránti kérvényhez a
járású tisztviselő (főszolgabíró, polgármester) által
díjtalanul kiállított és a sorozó bizottság elé történt
állíttatást annak napját visszahelyeztetést, illetve
fegyverképtelenséget igazoló s 2 koronás bélyeggel
ellátott bizonyítvány csatolandó. Azok az egyéves
önkéntesek, akik a folyó évi fősorozás tartama alatt,
de még állíttatásuk előtt valamely főiskolára be-
iratkoztak és ennek megtörténte után történt beso-
roztatásuk következtében egy éves tényleges szolgál-
atukat folyó október hó 10-én megkezdeni óhajtják
tandijuknak visszafizetéseért és illető főiskola ta-
nulmányi és tandíj szabályzata értelmében folya-
modhatnak. Egyidejűleg megjegyzem, hogy az egy
évi tényleges szolgálatnak elhalasztása, a véderőről
szóló 1912. évi XXX t.-c. végrehajtása tárgyában
kibocsátott usítás I rész 91 § 3 pontja értelmében
az egyéves önkéntesi kedvezmény iránt a sorozó
bizottsághoz benyújtandó kérvényben kérelmezhető.
A besorozás megtörténte után pedig a szóban forgó
halasztás iránti kérvények az illetékes kiegészítési
kerületi (vagy honvéd kiegészítő) parancsnoksághoz
nyu tandók be. Hazai honvédelmi miniszter.

Nagyvárad, 1912. szeptember 6.

A másolat hitelül:

Batz Endre,
kiadó tb. irodaigazgató.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhöz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Telefon 235.

Telefon 235.

BENCZ GYULA

ELITE

CUKRÁSZATA KOSSUTH-UTCZA 10. SZ.

Reggeli és uzsonna kávé.

Az uri közönség legkedveltebb
szórakozó helye. Parfait Hachee,
vagy másféle husos sütemények,
torták stb. megrendelésre a leg-
pontosabban elkészítetnek és
házhöz szállíttatnak.

Telefon 235.

Telefon 235.

A berendezés eladó!

Olcsó árak!

A **Teszler Simon**-féle posztó kereskedésében a következő árak csak e hó végéig lesznek érvényben, ugymint

Egy teljes öltönynek való

3 mtr. angol kelme már . . .	K 16.—
3 « finom angol kelme . . .	K 20.—
3 » scót kelme már . . .	K 24.—
3 « valódi angol kamgarn . . .	K 28.—
3 « valódi angol egész finom kamgarn . . .	K 30.—

Egy teljes egész finom

hozzávaló minden lehető színben már K . . . . . 07.—

Fekete egész finom kelmék

nagy választékban, —
Ugyszintén női costumöknek való dús választék. — Valamint

télikabát

kelmékben nagy választékban és olcsó árakban kaphatók. Teljes

tisztelettel

Schwarcz Kálmán

➡ Zöldfa-utca 21. ↗

Az üzlethelyiség kiadó.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari ragymentes
closetteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász süte-
mények (különlegességek) elkészítését jutá-
nyos árban, ugyszintén kapható naponta
kittinó minőségű fagyalt és jegeskávé is.
Megrendeléseket házhoz szállítok. :-:

TELEFON 12-67.

Hallatlan olcsó árban
szállít!

Nemes Károly

épület- és műbutor-asztalos
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen
jutányosan kaphatók.

Épület munkákra
költségvetés díjtalan.

➡ Levelekre válasz. ↗

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kezelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
**Villanyerő
berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyvárad

redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utcáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöl-
tetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdő-
szoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel ugy helyben, mint vidékre
díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

Van szerencsém értesíteni a nagyér-
demű közönséget, hogy

autogén hegesztésre

berendezkedtem. Elvállalok öntött vas,
kovácsolt vas, réz és minden-
nemű törtrészek forrasztását.

Készítek malomberendezést, henger
rovátkolást, vizitartányokat, itató vajúkat,
javítok feszmérőket (manometer), kölcsön-
adok körszi atyuzat jutányos napidij
m. llett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje

Rohoska Pál,

gépjavitó műhelye,

Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT
készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacs vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal
megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

„STANDARD” TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR

BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szaba-
dalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egy-
szerű alkalmazásával a poloskától végleg megsza-
badulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer
kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-
tifusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb pat-
kány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl-
meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, te-
hát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-
tifusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

LUKÁCS NÁNDOR

bútor-raktára, műasztalos-, kárpitos- és diszitő-műhelye
Nagyvárad, Rákóczi-ut 8. szám. Széchenyi-szállodával szemben.

Üzlethelyiségemet megnagyobbítva

ajánlom saját készítményü

háló-, ebédlő-, uri-szoba és szalon berendezések,
mindennemű modern styl szerint. Vas-, réz-
és hajlitott fa-bútorok rendkívül nagy válasz-
tékban. ... Pontos kiszolgálás. ... Olesó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakattüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

**Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzsésére. Hajlitott tükörüvegek.**

Rimanóczy mőbútorgyár

Városi raktárunkat nov. 1-én gyári helyiségeinkbe tesszük át, miért is a készleten levő ebédlő-, háló- stb. szobákat

mérsékelt árak mellett

árusítjuk el. Gyári helyiségeinkben továbbra is állandó **BÚTORKIÁLLÍTÁST** fogunk tartani és iparművészeti tervezetek alapján solid elsőrangú kivitel mellett a n. é. közönség rendelkezéseinek eleget tenni.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Váradi és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.
Telefon 75. Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint **SZENT ISTVÁN** védjegyű
duplamaláta

sörünket, melyet a leghírnevesebb
orvostanárok mint kiváló gyógy-
ítalt ajánlanak.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a **legújabb találmány** szerint teljesen szárazzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.
Saját ház. Telefon 1118.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóci-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tankönyvek bekötése, olesón s gyorsan készíttetnek el. **Becsés pártfogást kér**

özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mőlakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, **régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olesó pénzért alakítani.** Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak **árgengedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban. Meghívás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wixnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.
80 éves gyári fennállás.

**M. kir. löpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek**

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön
óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Telegi-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —
Órákban állandó nagy raktár.

Hallatlan
olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni
Szent János-utca
sarok, Schvare Farkas-féle házban.

Czukrász
sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközölte. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.
Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

ROZSNYAY JÓZSEF
ú-asztalos, Nagyváradi Kolozsvári-u. 77.
Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.
Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a leppontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern báló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.
Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Haas Lajos
Gáz és villanyberendezési vállalat.
Elvállal mindennemű gáz és villanyszere-
léseket és jókarban-
tartását.
TELEFON 1038. sz.

Mayer Lajos
kártyos és diszító
GYÁR-U 1 SZÁM.
Elvállal minden e szak-
mába vágó munkát ju-
tányos árban. Levelező-
lap meghívásra azonnal
jövök. Állandóan kész-
munka kapható.

**Fotbal cipők, gumi térdvédők,
dresszek**
Lefkovits és Kácsér
Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat
áruházában.

Alapított 1895-ben.
Deo Adiuvante!
Imrek Károly
épület és műbutor
asztalos N.-Várad,
Alapi-utca 2. szám.
Alapított 1895-ben.

**Fő a
kézi mosás!**
A ki erre reflektál, hívja meg
MÉSZÁROS MÁRIA gőzmosó
és vegytisztító intézetét, ház-
hoz elküld és haza is szállít.
Szarvas-tér és Liget-utca
sarkán. Levelekre azonnal vá-
lasz.
Telefon 67.

**Keresse föl Haás
Simon** rövidáru férfi- és
női divat-üzletét
Szent János-utca 46.
gyógyszertár mellett,
hol hallatlan olcsó
árban lehet vásárolni.

PENCZ JÁNOS
(cipész, szakiparos.)
NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.
Készít mérték szerint úri és női
(Orthopéd cipőket is) jutányos
árban mérték szerint. Meghi-
vásra házhoz jövök.

Az **AUGUSZTUSI** költözködések-
kor a legcélszerűbb
HIRNM. és FIA
villamosági vállalatához fordulni
Kossuth Lajos-u. 16. sz.
Nagy csillárraktár.
Telefon 10-54. Telefon 10-54.

HA A KOSSUTH-
utczába vezeti útja, keresse
fel a legjobb hírnévnek örvendő
KEPES ETEL
varró- és himző előnyomdáját,
ahol bevásárlásait a leg-
olcsóbban eszközölheti kézi
munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst
ékszerek, finom,
órák legolcsóbban
kaphatók
Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

A „Nagyvárad
Torna Club“
Clubhelyisége
Kolozsvári-utca 50.
szám alatt
a „Varga féle“
Magyar Király
kávéházban.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Névjegyek

a legolcsóbban
beszerezhetők:
Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Izsák Lidia
mellfűzői, amelyek bécsi mo-
dellek szerint készülnek, or-
szágszerte nagy népszerű-
ségnek örvendenek a hölgy
közönség körében. Megrendel-
hető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1.
Fűző-üzlet: **TELEFON**
1-53. szám.

Táray Sándor
saját műlakatos mű-
helye, vízvezeték
szereldője
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.

Udvari kavéház
családok kellemes szórakozó
helye. Esténként Bebe Kálmán
teljes zenekarával hangverse-
nyez. — Bejárat
Szt. László-tér és
Zöldfa-utca.

Csoda elárusítás!!!!
Partiba vettem, szőnyeg,
ágy és asztal garnitúr,
rumburger vászon, se-
lyem és csipke dolgokat.
Félárba árusítom.
Löwinger Márton
versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Györy Sándor
villanyerőre berendezett
kések és köszörűdéje
Kert-utca, 4. szám.
Elvállal mindenféle speciál
köszörűléseket és javításokat,
haj- és szakál vágó és ló-
nyíró gépet, zsillette és min-
denféle más borotvák köszö-
rülését pontosan eszközi.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek
világítási felszereléseit,
csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok.
Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és
szakavatottan készít
SZENES SÁNDOR
villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költség-
vetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér
és Telegi-utca sarok.
Szolid üzlet
többet nem ad, de
kevésbé sem.

NE ADJUK
pénzünket idegen
cégnek, vegyünk
lánckútat
MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

FELDSTRICK KÁLMÁN
könyvkötészete és dobozgyár-
tása
NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város
kir. itélőtábla és a megyei fő-
szolgabíróságok és körjegyző-
ségek szerződéses szállítója.

Kerékpár varrógép s
gramophon javításokat
készíttetni legelőnyösebb
Horvát Béni
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek
állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje
Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépa-
vito, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Moly irtó szerek
rovapor, poloska
tinktúra, s többféle
háztartási cikkek
parket beeresztő
viaszok kaphatók
VADÁSZ ALBERT
„Angyal“ drogueriában
BÉMER-TÉR.

Reisinger József
mechanikai gép és fegy-
verjavító műhelye
Sas palota zöldfa passzáz,
a hol a legprecízebb
esztetika és gépmun-
kák készülnek.